

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University, Ahmedabad

Term-End Examination : January-2026

Course Name : MAIKS

Date : 18-02-2026

Subject Name : ભારતીય સ્થાપત્યકળા

Time : 03:00PM TO 05:15PM

Subject Code : MAIKS-303

Max Marks : 70

પ્રશ્ન-1. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો.

(14)

1. ભારતનાં ધાર્મિક સ્થાપત્યનો વિકાસક્રમ અને ગુફા સ્થાપત્ય વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો.
2. પ્રાચીન વાસ્તુશાસ્ત્ર મુજબ વૃક્ષોની જાતિ, તેમનું લક્ષણ અને ગૃહનિર્માણમાં તેમના ઉપયોગ-અનુપયોગની વિગતવાર સમજૂતી આપો.

પ્રશ્ન-2. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો.

(14)

1. નાગર, દ્રાવિડ અને વેસર – ત્રણેય મંદિર સ્થાપત્ય શૈલીઓની વિશેષતાઓનું તુલનાત્મક વિશ્લેષણ આપો.
2. પંચમહાભૂત સંબંધિત વાસ્તુદોષનું વિગતવાર વર્ણન કરો.

પ્રશ્ન-3. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આપો.

(14)

1. પ્રાચીન સાહિત્ય અને વાસ્તુશાસ્ત્રમાં નગરનાં અભ્યાસનાં મુખ્ય સ્ત્રોતોની સામગ્રી સમજાવો.
2. દિશાઓના આધારે ગૃહનિર્માણમાં અનુસરાતા મુખ્ય સ્થાપત્ય સિદ્ધાંતો સમજાવો.

પ્રશ્ન-4. ટૂંકનોંધ લખો (કોઈપણ બે)

(14)

1. બૌદ્ધ સ્તૂપના મુખ્ય અંગો
2. વાસ્તુના વિવિધ ‘પદ’ (સ્થાનો)
3. ગજપૃષ્ઠ, ફૂર્મપૃષ્ઠ અને નાગપૃષ્ઠ ભૂમિના લક્ષણો લખો.
4. હોટલ માટેના વાસ્તુ સિદ્ધાંતો સમજાવો.

પ્રશ્ન-5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

(14)

(1) બાવાધ્યારાની ગુફા ક્યાં આવેલી છે?

A) ઓરિસ્સા	B) મેઘાલય
C) જૂનાગઢ	D) રાજસ્થાન

(2) વાસ્તુ મુજબ રસોડું કયા ખૂણામાં કરવું જોઈએ?

A) અગ્નિ	B) વાયુ
C) નૈઋત્ય	D) ઈશાન

(3) કલ્પ વેદાંગના કેટલા વિભાગો છે?

A) બે	B) ચાર
C) ત્રણ	D) પાંચ

(4) નીચેનામાંથી કયો કુંડ પ્રસિદ્ધ ઉદાહરણ છે?

A) કાંકરિયા	B) રાણીકી વાવ
C) રામકુંડ	D) હમીરસર

(5) નીચેનામાંથી કયું તત્ત્વ દક્ષિણ મધ્યથી પશ્ચિમ ક્ષેત્રમાં સ્થિત માનવામાં આવે છે?

A) જળ તત્ત્વ	B) અગ્નિ તત્ત્વ
C) વાયુ તત્ત્વ	D) પૃથ્વી તત્ત્વ

(6) કઈ દિશામાં શિયાળનો અવાજ આવે તો નિવાસ યોગ્ય માનવામાં આવે?

A) નૈઋત્ય

B) ઉત્તર

C) ઈશાન

D) અગ્નિ

(7) કયા ગ્રંથમાં ગામ-નગર-ખેત વગેરેનું વર્ણન મળે છે?

A) અમરકોષ

B) બૃહત્સંહિતા

C) બ્રહ્માંડપુરાણ

D) અર્થશાસ્ત્ર
